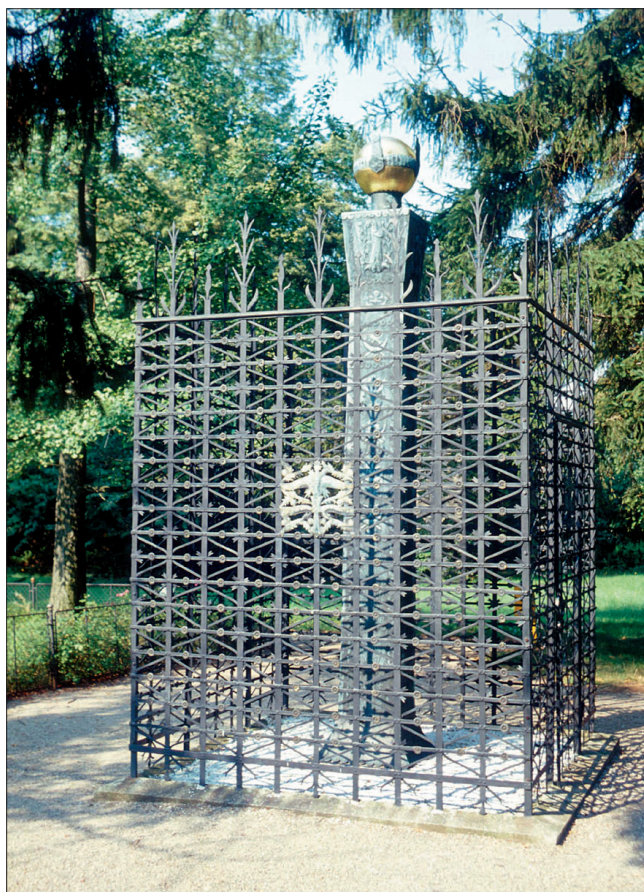

Z Litomyšle na západ

Litomyšl má své přirozené historické přírodní zázemí, známé i z literatury – Nedošinský háj. Leží na severozápad od města, k němuž téměř přiléhá. Nadto je přístupný i vlakem ze zastávky Litomyšl – Nedošín. Původně to byla panská obora, kterou v době tomu nakloněné ideou „návratu k přírodě“ na počátku 18. století upravit v romantický park s četnými pavilóny a templý Jiří Josef Valdštejn z Vartenberka. Dodnes zbyla jen kamenná poutní kaplička sv. Antonína nad pramenem u rybníka Malý Kosíř. Má tři rybníky – Velký a Malý Kosíř a Abrahám, z nichž Velký Kosíř je využíván k vodním sportům. Hájem je vyznačena naučná stezka, dlouhá 3,8 km s 9 zastávkami. Je to vhodný námět na polodenní program po náročné prohlídce památek Litomyšle. Ta se po revoluci úspěšně ujala všech historických památek a tradic a učinila z města věčný turistický cíl, srovnatelný s Českým Krumlovem a Kutnou Horou. Pro ty, kteří zatouží učinit si z Litomyšle východisko k celodennímu výletu, doporučujeme následující trasu – z Litomyšle projde Nedošinským hájem a pokračuje dál. Celou trasou nás provede červeně značená turistická cesta s několika krátkými odbočkami. Kromě varianty nabízející návštěvu Nedošinského háje (3,8 km), je možno túru ukončit v Nových Hradech (17,5 km).

Z náměstí v Litomyšli vyjdeme proti proudu Loučné do Nedošinského háje a strávíme tam čas odpovídající délce denní trasy, kterou jsme zvolili. V Tržku si všimneme u čp. 16 roubené polygonální stodoly z první poloviny 18. století, v Morašicích starobylého kostela sv. Petra a Pavla, sousední kostnice, barokní sochy Jana Nepomuckého a stylově rekonstruované rychty. Tím jsme vyšli z téměř souvislého osídlení a po místních komunikacích

Památka na Růžovém paloučku

absolvujeme úsek k Růžovému paloučku. Jeho čtvercový rozměr (téměř 200 m²) mohl sloužit jako vzorová polní míra. Znamější je ovšem řadou pověstí o místu loučení pobělohorských exulantů, kteří museli odejít z vlasti. Roku 1921 tu byl odhalen po-

mník k památce českých bratrů a jejich duchovního vůdce J. Á. Komenského. Místní komunikace nás přes Makov s původně románským kostelem sv. Víta a Chotovice s nádherným rozhledem od gotického kostela sv. Prokopa dovede do Nových Hradů. Ze

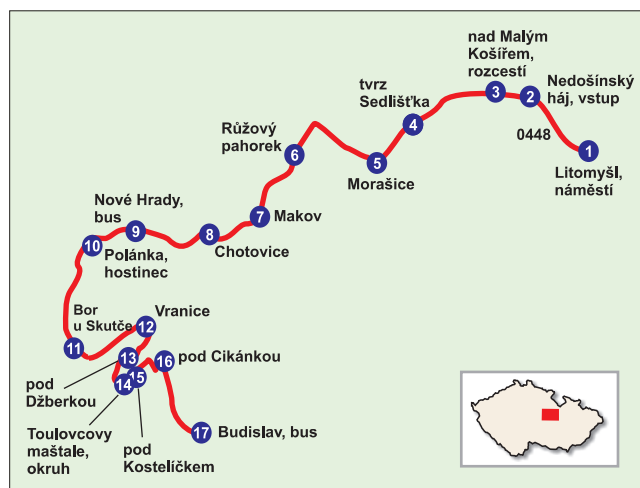
starého hradu zůstala jen zřícenina, zato nový zámek je dominantou obce a se svým okolím bývá nazýván české Versailles. Zde mohou končit ti, kteří nepřišli na naši trasu podávat mimořádné výkony.

Ostatní pokračují po místní komunikaci do údolí Novohradky. Lesním komplexem kolem zajímavých skalních útvarů dojdou do Boru u Skutče a do Vranic, které jsou v centru Toulouvcových a Městských maštálí. Toulouvcovy maštale jsou na trase a značená cesta nám nabídne asi dvousetmetrový okruh. Po bludišti soutěsek s náznakem vývoje skalního města je k Městským maštálím nutno vzápětí odbočit po žluté značce (a zase se vrátit, případně po žluté značce dojet až do cíle). Ten je i po červené značce nedaleko a je jím obec Budislav. Ta má skály Zámeček a Hradisko i uprostřed vsi. Na Zámečku byla vybudována nákladem občanů moderní stylová ekumenická kaple. Z Budislavi lze najít autobusové spojení zpět do Litomyšle. ●

Jan Stráský

Autor je místopředsedou Klubu českých turistů, bývalý ministr a premiér

Mapa: Českomoravské mezihoří – Českotřebovsko, turistická mapa 1:50 000, edice KČT č. 49
Vysokomýtsko a Skutečsko, turistická mapa 1:50 000, edice KČT č. 47

Trasa

1. Litomyšl, náměstí – 2. Č 0448 Nedošinský háj, vstup (3,5) – 3. nad Malým Košířem, rozcestí (4) – 4. tvrz Sedlišťka (6) – 5. Morašice (8) – 6. Růžový pahorek (11) – 7. Makov (13) – 8. Chotovice (15) – 9. Nové Hradky, bus (17,5) – 10. Polánka, hostinec (19) – 11. Bor u Skutče (22,5) – 12. Vranice (24,5) – 13. pod Džberkou (25,5) – 14. Toulouvcovy maštale, okruh (26,5) – 15. pod Kosteličkem (28) – 16. pod Cikánkou (29,5) – 17. Budislav, bus (32)